

Åter krig i Europa

av Tommy Jeppsson

TITEL:

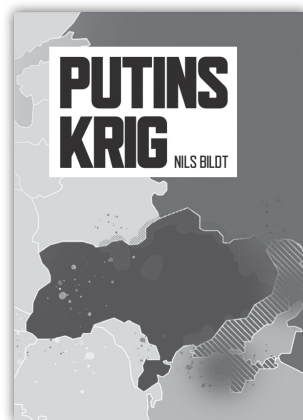
Putins krig

FÖRFATTARE:

Nils S Bildt

FÖRLAG:

Frivärld och författaren 2022

DET HANDLAR OM en bok på under etthundra sidor som klarar av utmaningen att ge en väl avvägd helhetsbild av förspelet till och krigets hittillsvarande förlopp. Dessutom ger denna till omfånget lilla bok ett antal bra faktaupplysningar, inte minst för den såväl säkerhetspolitiskt som militärt intresserade. Författaren är entreprenör och civilekonom med mångårig affärserfarenhet av Ryssland. Han är dessutom reservofficer, överste i armén. Förordet är skrivet av författarens bror, ledamoten Carl Bildt och en avslutning har skrivits av Gunnar Hökmark.

Vi får åter uppleva ett ytterligt ovälkommet krig på vår kontinent. Ett krig, vars högintensiva del som, när denna recension skrivs, har pågått i tio månader och vars avslut bedömningsvis inte ligger i närtid. Den, om karakteristiken tillåts, lågintensiva inledningen har en längre historia. Hur kunde vi tro att Ryssland inte skulle angripa Ukraina efter att följande serie av ryska angreppskrig var ett faktum: Transnistrien (Moldavien) 1992, Tjetjenien 1994–1999 (Ryska federationen), Sydossetien, Abchazien (Georgien) 2008, Krim (Ukraina) 2014 och Donbass

(Ukraina) 2014–2022. Den i vår tid tämligen nötta frasen, *vi såg det inte komma*, representerar mot den bakgrunden en högre nivå av naivitet och önsketänkande.

President Zelenskyj gick till val på att normalisera förhållandet till Ryssland. Han misslyckades, och hans popularitetssiffror före den 24 februari var inte så imponerande. Indikationerna om vad som komma skulle kulminerade från våren 2021 när den ryska uppmarschen genomfördes, vars lätt genomskinliga förklaring var att det handlade om övningsverksamhet. Denna följdes av en artikel av president Putin den 12 juli vilken argumenterade för att Ryssland, Ukraina och Belarus är samma nation, varefter följde utspelet den 17 december med krav på långtgående säkerhetsgarantier från Nato vars utformning var helt oacceptabel. Den 21 februari, när Ryssland beslutat erkänna Donetsk och Luhansk som självständiga stater, höll den ryske presidenten ett tal där budskapet var att Ukraina är icke-existerande. Visst såg vi det komma även om det fram till dagen för angreppet den 24 februari 2022 fanns de som inte trodde på krig.

Den militära utvecklingen har alltsedan striderna inleddes vid återkommande tillfällen förvånat såväl väst, Ukraina liksom högst sannolikt även Ryssland som resultat av ett tämligen okritiskt anammande av uttalanden från Moskva om ett ryskt militärt upprustningsprogram som i stort varit framgångsrikt. Dess motsats har framträtt med övertydlighet.

Inom den ryska politiska och militära ledningen har det uppenbart varit lågt i tak, med vilket avses tendensen att presentera de underlag som presidenten bedöms önska höra. Ingen ovanlig företeelse i autokratier och historiskt belagt som en avgörande faktor i samband med förlorade krig. I det aktuella fallet en president med ringa militära insikter och en underrättelsetjänst som inte presenterat adekvata analyser av det ukrainska totalförsvarets förmåga liksom befolkningens motståndsvilja. Således att slå hål på tron hos ledande ryska politiker att ett snabbt militärt avgörande och att det ukrainska folket skulle hälsa de ryska soldaterna som befriare, inte var annat än ren illusion. Omsorgen om det egna välbefinnandet hos de presumtiva budbärarna verkar ha varit ett effektivt avhållande från obekväma sakframställan.

Av de under ett antal år utbasunerade effekterna från bl a hybrida angrepp från cyber och påverkansoperationer har syns begränsade effekter och, avseende det senare, resulterat i ett nederlag för den iscensatta informationskrigföringen i och med att lögnfabrikernas absurditeter är lätta att genomskåda.

De operativa framgångsfaktorerna vilseledning och överraskning har i hög grad varit frånvarande med, en för omvärlden, väl synlig utgångsgruppering inför angreppet som signalerade kraftsplittring samt en numerär som på intet sätt svarat upp mot kraften i det ukrainska försvaret.

Boken ger en bra kronologisk översikt över krigsförloppet. Åter slås läsaren av låg anda och moral i de ryska förbanden, bristande ledarskap, inte minst på de lägre förbandsnivåerna, liksom operativa och taktiska tillvägagångssätt som inte sällan varit rent amatörmässiga, något som bidragit till stigande förlusttal, vilka sedan boken skrevs är än högre personellt liksom vad avser organisationsbestämmande materiel. Kvaliteten på delar av de ryska materielsystemen är uppenbart klart underlägsna motsvarigheterna i väst, liksom att det ryska logistiksystemet är underdimensionerat. En annan erfarenhet som sannolikt överraskat många bedömare är de ryska flygstridskrafterna tämligen mediokra insats.

Något som slår läsaren när effekterna av det ukrainska motståndet behandlas är motståndsviljans helt avgörande betydelse vars fundament är viljan att få leva i ett fritt demokratisk Ukraina och där spåren från tidigare rysk ockupation förskräcker och verkar förstärkande på människornas vilja till kamp. Presidentens närvaro och starka ledarskap har en stor betydelse då det gäller att motivera människorna för en långvarig kamp liksom det stöd som kan utverkas från utlandet. Faktorn vilja förstärks av den sammantagna effekten av ett välfungerande totalförsvaret där inte minst ett starkt civilt försvar påverkar stridsmoralen hos soldaterna. Anhöriga som skadas tas omhand, infrastruktur repareras, skador på el- och vattenförsörjningen åtgärdas. Kort sagt att samhällets funktionskedjor fungerar trots enorma påfrestningar.

Samtidigt när styrkan i det ukrainska motståndet imponerar är det långsiktiga stödet från väst och Nato avgörande. Det gäller inte bara pengar och militär materiel, det gäller inte minst ävenledes det humanitära biståndet. Det känns moraliskt angeläget att stödja Ukraina. Samtidigt lyfter författaren

ett antal angelägna frågeställningar, som exempelvis vad vill Kazakstan, Kina, och Indien.

Även om de ryska vapnen inte triumferar i nuläget finns anledning att erinra om hur tidigare motgångar vänts till framgång. Här förtjänar att påminna om att de sovjetiska motgångarna i Vinterkriget 1939–1940 och i samband med Tysklands invasion av Sovjetunionen 1941 hade vänt till en offensiv 1943 vars resultat var att sovjetiska trupper stod i Berlin 1945. Således, räkna inte ut Ryssland, alldeles särskilt inte som att landet idag innehar massförstörelsevapen, där

hot om dessas användning förekommit vid flera tillfällen. Vi bör även erinra oss att den ryska statsledningen har för vana att effektuera det man säger sig vilja göra.

Boken rekommenderas då den ger en väl avvägd och komprimerad bild av krigets hittillsvarande förlopp liksom ett antal möjliga scenarier avseende framtiden.

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA och redaktör för dess Handlingar och Tidskrift.